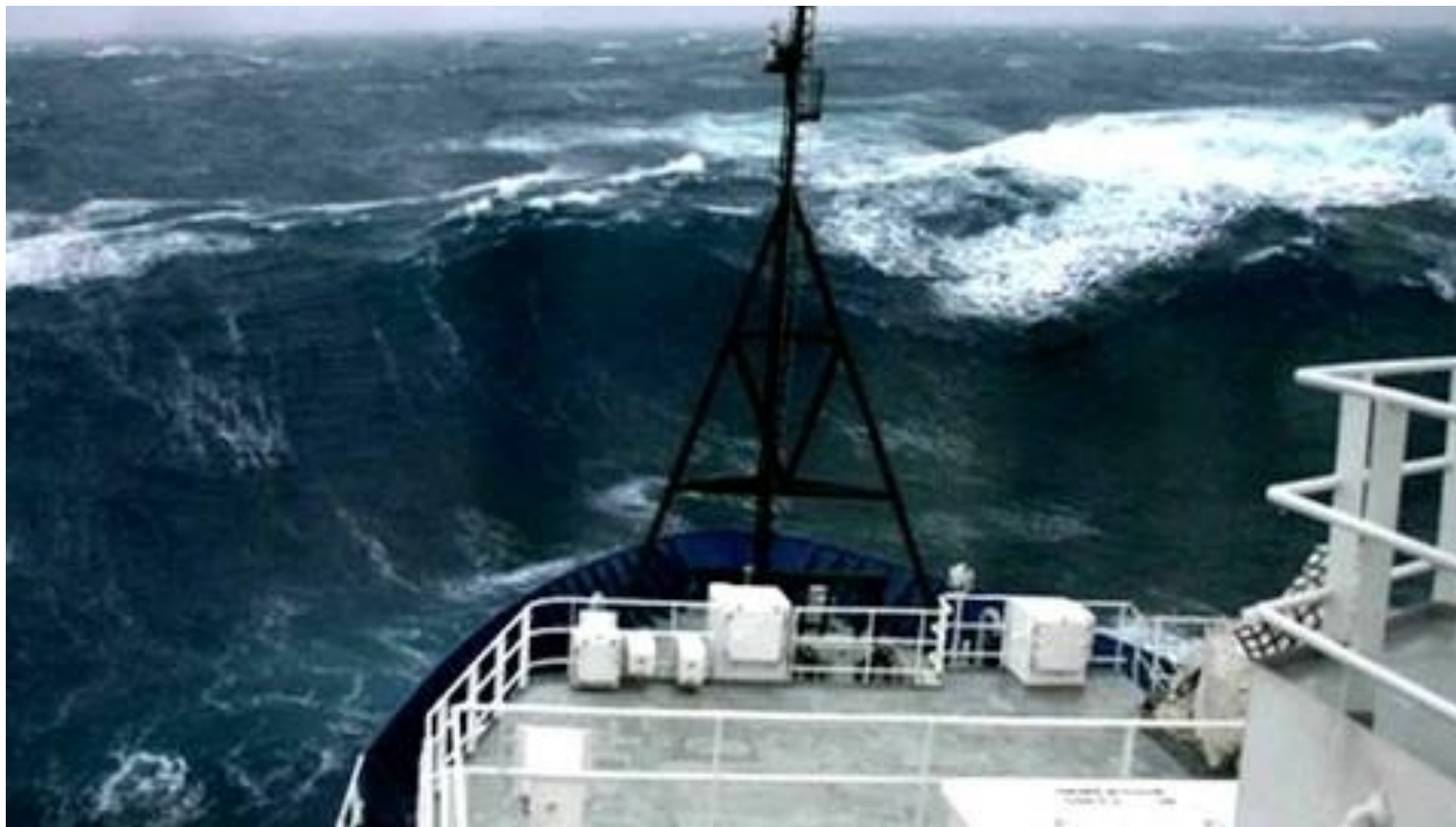

הַבָּא מִבּוֹל

רבי יהודה הלוי

<https://youtu.be/dBJM5yV7T-M>

אילו

אסוציאציות/תחושות/רגשות

מעלה בכם

"המבול"

הַבָּא מִבּוֹל / רַבִּי יְהוּדָה הַלּוּי

הַבָּא מִבּוֹל וְשָׁם תִּבֵּל חֲרָבָה / וְאִין לִרְאוֹת פְּנֵי אֶרֶץ חֲרָבָה,

וְאִין אָדָם וְאִין חַיָּה וְאִין עוֹף / הֶסֶף הַכֹּל וְשָׁכְבוּ מַעֲצָבָה?

וּבְרָאוֹת הָרָר וְשׁוֹחָה לִי מְנוּחָה / וְאֶרֶץ הָעֲרָבָה לִי עֲרָבָה.

וְאִשְׁגִּיחַ לְכָל עֵבֶר וְאִין כָּל / אֶבֶל מַיִם וְשָׁמַיִם וְתִבָּה.

וְלִוְיָתָן בְּהִרְתִּיחוֹ מְצוּלָה / וְאַחֲשִׁב כִּי תַחֲוֹם יִחְשֹׁב לְשׁוֹיָבָה.

וְלֵב הַיָּם יִכְחַשׁ בְּאַנְיָה / כִּנְאוֹ הוּא בִּיד הַיָּם גִּנְבָּה!

וְיָם יִזְעַק וְנִפְשֵׁי תַעֲלִז, כִּי / אֵלַי מִקְדָּשׁ אֵלֶיָּהּ קָרְבָּה.

דלת

סוגר

הָבָא מִבּוֹל וְשֵׁם תִּבֵּל חֲרָבָה /

וְאִין אָדָם וְאִין חַיָּה וְאִין עוֹף /

וּבְרָאוֹת הָרָ וְשׁוֹמְרָה לִי מְנוּחָה /

וְאִשְׁגִּיחַ לְכָל עֶבֶר וְאִין כָּל /

וְלִוְיָתָן בְּהִרְתִּיחוֹ מְצוּלָה /

וְלֵב הַיָּם יִכְחַשׁ בְּאַנְיָה /

יָם יִזְעַק וְנִפְשֵׁי תַעֲלֶז, כִּי /

וְאִין לְרָאוֹת פָּנָי אֶרֶץ חֲרָבָה,

הַסֶּף הַכֹּל וְשָׁכְבוּ מַעֲצָבָה?

וְאֶרֶץ הָעֲרָבָה לִי עֲרָבָה.

אֲבָל מִיָּם וְשָׁמַיִם וְתִבְה.

וְאִחֲשִׁב כִּי תַחֲוֹם יִחְשֹׁב לְשִׁיבָה.

כָּאֵלֹהִי הוּא בְּיַד הַיָּם גִּנְיָה

אֵלֵי מִקְדָּשׁ אֱלֹהֵיךָ חֲרָבָה.

מבנה בית

דלת+סוגר

הָבָא מִבּוֹל וְשָׁם תִּכַּל חֲרָבָה /

וְאִין אָדָם וְאִין חַיָּה וְאִין עוֹף /

וּבְרָאוֹת הָרָר וְשׁוֹמְרָה לִי מְנוּחָה /

וְאִשְׁגִּיחַ לְכָל עֶבֶר וְאִין כֹּל /

וְלִוְיָתָן בְּהַרְתִּיחוֹ מְצוּלָה /

וְלֵב הַיָּם יִכְחַשׁ בְּאַנְיָה /

וַיִּם יִזְעַק וְנִפְשֵׁי תַעֲלִז, כִּי /

חרוז מברית

וְאִין לְרָאוֹת פָּנֵי אֶרֶץ חֲרָבָה,

הַסֶּף הַכֹּל וְשָׁכְבוּ מַעֲצָבָה

וְאֶרֶץ הָעֲרָבָה לִי שְׁכָרָה.

אֲכַל מִיָּם וְשָׁמַיִם וְתִבָּה.

וְאֶחָשֵׁב כִּי תַחֲוֹם יֶחֱשֹׁב לְשׁוֹיָבָה.

כִּמְלֹךְ הוּא בְּיַד הַיָּם גִּבּוֹרָה

אֵלֵי מִקְדָּשׁ אֱלֹהֶיהָ חֲרָבָה.

הַבָּא מִבּוֹל / רַבִּי יְהוּדָה הַלּוּי

הַבָּא מִבּוֹל וְשָׁם תִּבֵּל חֲרָבָה / וְאִין לִרְאוּת פְּנֵי אֶרֶץ חֲרָבָה,

וְאִין אָדָם וְאִין חַיָּה וְאִין עוֹף / הֶסֶף הַכֹּל וְשָׁכְבוּ מַעֲצָבָה?

וּבִרְאוּת הָר וְשׁוֹחָה לִי מְנוּחָה / וְאֶרֶץ הָעֲרָבָה לִי עֲרָבָה.

וְאִשְׁגִּיחַ לְכָל עֵבֶר וְאִין כָּל / אֶבֶל מַיִם וְשָׁמַיִם וְתִבָּה.

וְלִוְיָתָן בְּהִרְתִּיחוֹ מְצוּלָה / וְאֶחָשֵׁב כִּי תַּחֲוֹם יִחָשֵׁב לְשׁוּיָה.

וְלֵב הַיָּם יִכְחַשׁ בְּאַנְיָה / כִּנְאוּ הוּא בִּיד הַיָּם גִּנְבָּה!

וְיָם יִזְעַק וְנִפְשֵׁי תַעֲלִז, כִּי / אֶלִּי מִקְדָּשׁ אֶלְהִיָּה קְרָבָה.

אילו ניגודים בשיר?

הָבָא מִבּוֹל / רַבִּי יְהוּדָה הַלּוּי

אילו ניגודים בשיר?

מבול VS יבשה

יבשה VS ים

זעף ים VS נפש עליזה

הָבָא מִבּוֹל וְשֵׁם תֵּבֵל חֲרָבָה? / וְאִין לְרֵאוֹת פְּנֵי אֶרֶץ חֲרָבָה,
וְאִין אָדָם וְאִין חַיָּה וְאִין עוֹף / הֶסֶף הַכֹּל וְשָׁכְבוּ מַעֲצָבָה?
וּבְרֵאוֹת הַיָּם וְשׁוֹמְרָה לִי מְנוּחָה / וְאֶרֶץ הָעֲרָבָה לִי עֲרָבָה.
וְאֲשֻׁנִים לְכָל עֵבֶר וְאִין כָּל / אֶבֶל מֵיִם וְשָׁמַיִם וְתַבָּה.
וְלִוְיָתָן בְּהִרְתִּיחוֹ מִצּוֹלָה / וְאֶחָשִׁיב כִּי תַהוֹם יֶחֱשֹׁב לְשִׁיבָה.
וְלֵב הַיָּם יִכְחַשׁ בְּאַנְיָה / כִּמְלֹךְ הוּא בְּיַד הַיָּם גִּנָּבָה.
וְיָם יִזְעַף וְנִפְשֵׁי תַעֲלֶז, כִּי / אֶלִּי מִקִּדְשׁ אֶלְהִיָּה קָרָבָה.

הבא מבול ושם תבל חרבה / ואין לראות פני ארץ חרבה

צימוד

חרבה חרבה

שאלה רטורית

הבא מבול?

חרוז פנימי

חרבה חרבה

ארמז

"המבול"

גפארג הפגיה

הבא מבול וְשֵׁם תִּבְל חֲרָבָה / וְאִין לְרֵאוֹת פְּגֵי אֶרֶץ חֲרָבָה

ריבוי בדרכי עיצוב
(צימוד, ארמז וכו')

חריזה פנימית

נושא השיר
מופיע

חזרה

אין לראות
אין אדם
אין חיה
אין עוף

שאלה רטורית
הסך הכל ושכבו
מעצבה?

שיבוץ

"למעצבה תשכבון"
(ישעיה נ,יא)

וְאִין אָדָם וְאִין חַיָּה וְאִין עוֹף / הַסֵּךְ הַכֹּל וְשָׁכְבוּ מֵעֲצָבָהּ?

וּבִרְאוֹת הַיָּם וְשׂוֹחָה לִי מְנוּחָה / וְאֶרֶץ הַעֲרָבָה לִי עֲרָבָה.

צימוד

ערבה ערבה

חריזה

שוחה מנוחה

וְאִשְׁגִּיחַ לְכָל עֶבֶר וְאִין כָּל / אֶבֶל מַיִם וְשָׁמַיִם וְתִבָּה

אימאז'

מים ושמים ותיבה

ארמז

תבה

מַרְאֵי הַרְאִיָּה

הָבָא מִבּוֹל וְשָׁם תִּבְּל חֲרָבָה / וְאִין לְרֵאוֹת פְּנֵי אֶרֶץ חֲרָבָה
וּבְרֵאוֹת הָר וְשׁוֹחָה לִי מְנוּחָה / וְאֶרֶץ הָעֲרָבָה לִי עֲרָבָה.
וְאֲשָׁגִיחַ לְכָל עֶבֶר וְאִין כָּל / אֲבָל מַיִם וְשָׁמַיִם וְתִבָּה

"השגחה"
ראייה מעמיקה

"ראייה"
הפחד הראשוני

וְלֹאֲנֵתָן בְּהִרְתִּיחוֹ מְצוּלָה / וְאֶחָשֵׁב כִּי תִהְיוּ יֹחֲשֵׁב לְשִׁיבָה.

ארמז

"ירתִיחַ כסִּיר מְצוּלָה... יחֲשׁוּב תִּהְיוּ לְשִׁיבָה" (איוב מא כג-גד).

אימאז'

הלוֹוִיתָן ה"מִרְתִּיחַ" אֵת הַיָּם וְגוֹרֵם לוֹ לְהִירָאוֹת כְּשִׁיעָרוֹת שִׁיבָה

האנשה

"לוֹוִיתָן בְּהִרְתִּיחוֹ מְצוּלָה"

וְלֵב הַיָּם יִכְחַשׁ בְּאַנְיָהּ / כָּאֵילוּ הוּא בְּיַד הַיָּם גִּנְבָּהּ!

מטאפורה
"לב הים",
"יד הים"

האנשה
"לב הים יכחש",
"יד הים גנבה"

דימוי
כאילו היא ביד
הים..

ניגוד
בין זעף הים
לנפש הדובר

וַיֵּם יַזְעַר וַנִּפְּשׂוּ תַעֲלֶז, כִּי / אֵלֵי מִקְדָּשׁ אֱלֹהֶיךָ קָרַבְתָּ.

"אמר הכוזרי: אם כן עובר אתה על מצוה המחייבת לפי תורתך
אם אינך עולה אל המקום ההוא! (=ארץ ישראל)... אמר החבר:

אכן, מצאת מקום חרפתי, מלך כוזר!

כי אמנם חטא זה הוא אשר בגללו לא נתקיים הייעוד אשר יעד
הא-לוה לבית השני רני ושמחי בת ציון כי הנני בא ושכנתי בתוכך
נאם ה'. כי הענין האלוהי עמד לחול עליהם כבראשונה אילו נענו
כלם לקריאה ושבנו לארץ ישראל בנפש חפצה. אבל רק מקצתם

נענו ורבים והחשובים

שבהם נשארו בבבל מסכימים לגלות ולשעבוד ובלבד שלא יפרדו
ממשכנותם ומעסקיהם".

(כוזרי מאמר שני, כג-כד).

רבי יהודה הלוי היה בן חמישים שנה כשהלך לארץ ישראל.
וקיבלתי מזקן אחד, שבהגיעו אל שערי ירושלים קרע את
בגדיו והלך בקרסוליו על הארץ, לקיים מה שנאמר "כי רצו
עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו". והיה אומר הקינה שהוא
חיבר, האומרת "ציון הלא תשאלי".
וישמעאלי אחד לבש קנאה עליו מרוב דבקותו והלך עליו
בסוסו וירמסהו וימיתהו.

(גדליה בן יחיא, שלשלת הקבלה ירושלים ה'תשכ"ב, עמ' צב)

כא מה כאינו?

